

Alkoholijuomien käyttö maaseudulla

Tämän alustuksen ainoana lähteenä on käytetty Pekka Kuusen kirjaa "Alkoholijuomien käyttö maaseudulla" vuodelta 1956. Väkijuomakysymyksen tutkimussäätiön julkaisuja numero 3. Kirja lähtee jo johdannossa filosofoimaan melko ajattomasti. *"Turvallisuuden tavoittelemisen on muodostunut ihmiskunnan keskeiseksi pyrkimykseksi nykyään. Ranskan vallankumouksen sinkoamia johtoajatuksia seurannut valtiollisten vapauspyrintöjen aikakausi on kahden maailmansodan murroksessa vaihtunut kollektiivista turvallisuutta etsiväksi aikakaudeksi ja kansalaisten tasa-arvoisuutta toteuttava kansanvaltaistumisliike yhteiskunnallista turvallisuutta vaalivaksi sosiaalisesti liikkeeksi"*. Hieman myöhemmin kirjoittaja toteaa pahimpien turvallisuusriskien olevan takana päin ja ihmisyksilön riippumattomuuden tarpeen olevan tämän kanssa ristiriidassa. Siispä *"suureksi ongelmaksi näyttää muodostuneen missä on raja yhteiskunnan tarjoaman turvan ja yksilön tarvitseman vapauden välillä. Tästä rajasta käydään hellittämätöntä taistelua. Vastakkaisten ideologioiden ristitulella raja näyttää peittyvän savupilveen"*.

Tämän jälkeen kirjailija käy ensin filosofista pohdintaa eri tutkimusmenetelmien ja mm. Kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tieteen vahvuuksista ja heikkouksista, sekä käy läpi erittäin juurta jaksain haastattelututkimuksen tieteellisiä perusteita. Kappale *"Tutkimusmenetelmä"* alkaa sivulta 42 ja päättyy sivulle 123. Tätä ennen on käytetty 20 sivua kappaleeseen *"Tutkimussuunnitelman muotoutuminen"*. Syytäkin oli, sen verran kehittämätöntä oli kyselytutkimus tuohon aikaan. Kieltolain aikaan tehtyjä kyselyjä kirjailija moittii avuttomiksi ja mainitsee ensimmäisen laajahkon kyselytutkimuksen Suomessa olleen alkoholiaiheinen. Sen suoritti 1946 Suomen Gallup Oy Oy Alkoholiliike Ab:n toimeksiannosta. Tulokset julkaistiin 1948 kirjassa nimeltä "Suomen viinapulma gallup-tutkimuksen valossa". On muuten huomionarvoista että kirjassa jatkuvasti puhutaan erikseen alkoholin myynnistä ja ongelmista ja oluen myynnistä ja ongelmista...

Pian päästään myös siihen miksi kirjassa tutkitaan nimenomaan maaseutua. Tuohon aikaan nimittäin alkoholin myynti oli maaseudulla täysin kielletty ja tarkoituksena oli tutkia mitä tapahtuisi jos se sallittaisiin. *"Voi kysyä, onko väestön alkoholijuomien käyttö pysynyt suomalaisessa yhteiskunnassa kansalaisten turvan tarpeen kannalta siinä määrin muuttumattomana, että sama alkoholikaupan järjestely on tarkoituksenmukainen sekä tänään että 50 vuotta sitten. Näin voi kysyä. Todettakoon, että vastauksen antaminen ei kuulu tutkimuksemme tehtäväpiiriin."* Myöhemmin selvästi kritisoidaan nytkin vallalla olevia alkoholipolitiikan muotoja. *"Koe ei ilmeisestikään voi tyydyttää henkilöä, jolle alkoholipolitiikka on enemmän kategoristen ideaalien kuin sosiaalipoliittisen tarkoituksenmukaisuuden toteuttamista. Ken voi asettaa alkoholipolitiikalle lähinnä eettisten normien sanelemia kategorisia tavoitteita, hänelle kokeellamme tuskin on paljoa kerrottavaa."*

Tutkimuskohteiksi valittiin sellaisia kauppaloita, jossa ei vielä ollut alettu myymään alkoholia vaikka laki sen salli. Näin saatiin myös mitattua muutosta edeltävä tilanne. Paikoiksi valikoitui

Alustus

One Pint Pub

Jukka Kuva

Ikaalinen, Järvenpää ja Nokia, sekä kontrolliverrokeiksi Myllykoski ja Ruovesi. Kaikkia paikkakuntia kuvataan kirjassa - luonnollisesti - erittäin tarkasti. Otteita kuvauksista: *"Ikaalisten väestön henkisessä rakenteessa näyttää olevan aimo annos raskaspiirteisyyttä."* *"Ikaalisten Kurkelan kylän kasvatti Eino Salmelainen kertoo, miten hän rukoilemaan riivattujen ja riivautuneiden jumalisten seassa joutui poikasena ryömimään tuntikausia pirtin lattialla; miten hän nuorukaisena joutui näkemään, kuinka patoutunut arjen harmaus sai purkauksensa villeissä viisipäiväisissä sahtihäissä."* *"Vuosien 1951 ja 1952 aikana Ruoveden kunnassa näytti olevan havaittavissa henkistä vireyttä enemmän kuin Ikaalisissa".* Moderni tehdaskylä Myllykoski kuulostaa jopa cyberpunkilta. *"Myllykoski on näyte teknillisen kulttuurin merkeissä suunnitelmallisesti vallatusta maaseudusta. Voiton tunnuksena kohoo Myllykosken yhdyskunnan ylle kirkon neonvaloinen risti"* *"Järvenpään halki junassa tai autossa kiitävä matkustaja saa kauppalasta nykyään verraten epämääräisen vaikutelman. Toistaiseksi Järvenpää on lähinnä vain itsestään muodostunut väestökeskus. Järvenpää tulee epäilemättä kauan kantamaan kasvoissaan myöhästyneen kauppalaksitulonsa leimaa."* Järvenpää oli itse asiassa vain *"puolikuiva"*, sillä siellä oli jo kokeen alkaessa yksi anniskeluravintola. Useimpien kohteiden kohdalla myös erikseen listattiin montako prosenttia arkiarjastaan miesväestö vietti metsätoissa. Luku oli useimmiten lähellä kymmentä.

Myös kysymysten asettelua ja niihin vastaamisen vaikeutta puidaan kauan. *"Monen haastateltavan on vaikea ottaa kantaa siihen, onko hän raitis vai alkoholijuomien käyttäjä."* *"Joku naishaastateltava saattaa ilmoittaa olevansa viininkäyttävä, jos hän suurissa juhlatilaisuuksissa nauttii tarjottaessa viiniä, joku mieshaastateltava, joka itse asiassa joutuu viinejä silloin tällöin nauttimaan, saattaa kieltää käyttävänsä viinejä, kun hänen oma harrastuksensa suuntautuu nimenomaan muihin alkoholijuomiin."*

Kirjassa oli myös otteita haastatteluraporttien huomautuksista. *"46-vuotias naimisissa oleva maanviljelijä. Haastateltava oli juuri pellolle lähdössä. Salli haastattelun, vaikka vaimo vieressä vaikersikin. Haastateltava vaiensi vaimonsa. Mene muija pellolle."* *"26-vuotias naimaton autonkuljettaja. Tulitte sopivaan aikaan kun tuli viime yönä häissä juopoteltua."* *"59-vuotias naimaton maanviljelijä. Haastateltava asuu hökkelissä, jonka toisessa puoliskossa ovat elikot, toisessa haastateltava. Ensivaikutelma on sisäänastujalle tyrmistyttävä. Partainen rosvo vääntäytyy huovan peittämältä petiltä, sylkäisee suustaan limaa pottaan lattialle ja tuo naamansa 10 sentin päähän tulijan naamasta käsi korvalla. Oltuani 5 min sisällä luulin, että haastattelusta ei tule mitään. Haastateltavan kuulo siksi heikko ja mielipuolisten naurunrähätysten katkoma, sammaltava puhe siksi outoa. Mutta me totuimme toisiimme. Sormella kysymyksiä näyttäen ja huikeasti korvaan kiljuen edettiin. Kuulo parani asteettain ja haastateltava osoittautui vähitellen omaperäiseksi diogeneeksi, joka ei ollut jättänyt ajatuksiaan lepoon, vaikka kuulonsa takia olisikin joutunut eristäytymään. Alkukuvitelmani, että edessä oli primitiivisin eläjä näiltä main, romahti aste asteelta yhä pahemmin. Haastateltava muisti hämmästyttävän tarkoin päivälleen asioita, jotka vuosia takana päin. Erakko ylpeili: Mull ei oo ikinä ollu ämmää. Ja sen kyllä uskoi."* *"29-vuotias naimisissa oleva rakennustyöläinen. Sahdin kohdalla sanoi haastateltava aluksi viime talvena, mutta vaimo sanoi älä valehtele ja niin*

Alustus

One Pint Pub

Jukka Kuva

haastateltava muisti oikein.... Vaimon läsnäolo edellä mainituissa kohdissa auttoi, muuten ehkä jarruttikin, sillä tippojen kohdalla oli vaimo itkun ja hysteerisen räjähdysksen välimailla ja kyynel silmässä kertoi haastattelun jälkeen kärsimyksistään, kun mies on juoppo ja kirosi koko olut- ja viinimyyvälän." "55-vuotias naimisissa oleva maanviljelijä. Kuultuaan asiani vaimo otti puheenvuoron, jota kesti keskeytymättä n. ½ tuntia. Vaimo hehkui suurta vihaa tulevaa myymälää kohtaan ja aikoi viimeistä veripisaraa myöten yhdessä toisten naisten kanssa estää myymälän avaamisen. Adressi tullaan lähettämään suurille herroille. Haastateltava yritteli turhaan rauhoittaa vaimoa, siitä tämä vain yltyi. Eräässä välissä sain esitetyksi 1 kysymyksen haastateltavalle, mutta vastaus hukkui vaimon sanatulvaan : jos kerran yhtä leipää syödään niin vastaan paa, muista se. Jne. Lopulta haastateltava ärtyi ja lähti pihan perälle vaimo perässä. Viiden minuutin kuluttua haastateltava tuli nurkan takaa ja pyysi haastattelijan pirttiin. Haastattelu alkoi ja vaimo pysyi poissa. Vastaukset todenperäisiä."

Kun lopulta päästään itse tuloksiin, niitä luonnollisesti käsitellään vastaavalla pietetillä. Heti alkuun saadaan kuitenkin yksi odotettu tulos. Maaseudulla nautitaan keskimäärin harvemmin alkoholia kuin kaupunkimaisemilla paikkakunnilla. Tutkimuksessa vertaillaan myös seuraavien asioiden vaikutusta alkoholin käyttöön: suoritettavat opinnot, sosioekonominen asema, asema järjestöissä, osallistuminen kokouksiin, kuuluminen urheiluseuraan, urheilun harjoittaminen, urheilukilpailuissa käynti, kirkossa käynti, lukeminen, elokuvissa käynti, tanssiminen, ja kaupungissa käynti. *"Yhdistelmän antama kuva on selväpiirteinen. Alkoholijuomista erossa pysyttelevät tai alkoholia harvoin nauttivat miehet ovat yleensä passiivisia, alkoholijuomia tiheämmin nauttivat taas aktiivisia."*

Juomarakennetta tutkiessa tiedusteltiin nauttimistiheyttä kymmenen eri juomatyyppin kohdalta. Näistä puolet oli laittomia.: kilju, pontikka, sprii, tipat ja tenu. Tulokset olivat jälleen mielenkiintoisia. Olut oli *"sivukyläen miehille miltei yhtä outo juotava kuin viinikin. Joka neljäs Ikaalisten ja Ruoveden talouspiirien alkoholijuomia käyttävistä miehistä oli elellyt olutta koskaan maistamatta ja vain 40 % heistä oli nauttinut olutta vuoden sisällä."* Myös teollisuuskeskuksissa olutta juotiin todella vähän, vaikka matkaa myymälöihin ja ravintoloihin oli "vain" 10-20 km. Kirkonkylissä olutta juotiin selvästi enemmän, vaikka hakumatka oli 60-90 km. Sahti oli maaseutumaisemman maaseudun juoma, kaupunkimaisemilla paikkakunnilla oli nautittu sitä vain sahtialueilla vieraillessa. Sahtialueilla lähestulkoon joka mies oli nauttinut vuoden aikana sahtia. Laittomia juomia nautittiin suunnilleen saman verran kuin olutta ja viiniä! Mukana oli myös Mietaan yllättävä lausahdus *"silti on merkille pantavaa, että maaseudun alkoholijuomia käyttävät miehet eivät näy laittomia juomia kaihtavan"*. Maaseudun kirkonkylissä kaksi kolmesta miehestä oli nauttinut vuoden sisällä laitonta alkoholia. Eri ammattialojen suhdetta juomatyyppeihin niputettiin näin: *"Viina on siis lähinnä teollisuus- ja käsityöläisten, kuljetusalan miesten sekä maa- ja metsätalouden alalla työskentelevien juoma; viini on henkisen työn eri alojen sekä myyntimiesten juoma; olut ja jaloviina maistuisivat ilmeisesti kaikille miehille, mutta kun maa- ja metsätalouden miehet eivät näyt pääsevän niihin muiden miesten tavoin käsiksi, he turvautuvat usein sahtiin ja laittomiin juomiin."*

Alustus

One Pint Pub

Jukka Kuva

Laittomien juomien nauttiminen oli hämmentävän yleistä. Spriitä ja pontikkaa oli maistanut lähes jokainen ja kiljuakin neljä viidestä alkoholinkäyttäjästä. Tippa- ja tenumiehet erottuivat omaksi osastokseen, jonka ulkopuolella ei näitä aineita juuri nautittu. Kirjassa oli runsaasti lainauksia laittomien juomien käytöstä. *"Eläinlääkäri kirjoitti sen reseptin lehmille, mutta priin me joimme. Olutta priin sekaan."*, *"Sain 400 gr reseptin ulkonaista käyttöä varten mutta käytin sen sisäisesti."* Spriitä pidettiin maaseudulla yleisesti Alkon juomia parempana ja lapun, eli reseptin, saajia pidettiin etuoikeutettuina kansalaisina. Pontikka oli myös arvostettu, mutta jonkin verran taakse jäänyt juoma. Yleistä oli että edellisestä nauttimiskerrasta oli aikaa. *"Naapurissa oli kattotalkoot. Ne teki huonosta sahdista kiljua ja lähetti mulle koko kannullisen, kun mä en kerinnyt sinne talkoisiin. Silloin mä olin aika hiprakassa."* Tipat muodostavat vaihtelevan sarjan alkoholipitoisia lääkkeitä. Tipottelijoilla oli *haisevien rojujen ryyppääjinä* kuppilan ilman pilaajien maine. Tenu, eli denaturoitu sprii, sen sijaan on *tippojakin rankempi ryyppättävä, joka yleensä vaatii käyttäjältään kovan juomakoulun käymistä.*

Alkoholin käytön määriä tutkiessa mainitaan naisten *"alkoholijuomien käyttöön asti ulottuva naisellinen kaunistamispyrkimys"* asiana joka on syytä ottaa huomioon. Varsin yllättävä toteamus oli *"leskimiehet ja eronneet miehet näyttävät suosivan suuria alkoholimääriä"*.

Alkoholin nauttimispaikkoja tutkiessa kävi ilmi että *"joka kuudes 15-17 vuotiaista pojista oli - lain kieltävistä määräyksistä, alkoholiliikkeen kontrolli- ja ravintolain valvontatoimenpiteistä piittaamatta - viimeksi nauttinut alkoholijuomia anniskeluravintolassa. Maalaispojista moni näyttää ottavan kaupunkireissullaan miehenmittaa siitä, onnistuuko hän ravintolassa saamaan olutpullon tai grogilasin pöytänsä."*

Laittomissa paikoissa juotiin keskimäärin enemmän kuin laillisissa ja baareissa juotiin pääasiassa olutta, kotona viinaa. Sahtia vieraisissa. Otteita haastatteluista. *"Tuossa kankaalla istuttiin pari vuorokautta. (Tyhjennettiin sadan litran juhannussahti.)" "Laillinen aine juodaan asunnoissa, musta aine pitää juoda muualla. Muija kysyy muuten heti, että mistä oot ostanu. Ei uskalla tuoda sitä kotiin."* Myös nautinta-astiaa tutkittiin. *"Lassii mie ruukkaan. Tuntuu vähän maistikkaammalta, ku näkkee sen värin. Ei se pullost oo niin hyvää ku lasist (yksin kahdeksan olutpulloa)" "Tällä tuopilla ryyppiskeltiin (1/2 litran emalimuki, kiljua)" "Ei miesten keskuudessa ole laseja, jos ei ole mitään pitoja. On vain litran kannu, sanotaan tuopiksi, ja se kiertää (sahti)" Vaimo: "Selville vaan lasista annetaan. Kun ne kaikki on hutikas, kyl ne samasta kannusta ryyppää. Kun ne alkuun pääsee, ei astialla enää väliä"*

Tutkittaessa seuran vaikutusta juomiseen, todettiin että *"kaksi yhdessä kallistelevaa juomaveikkaa"* eli kahden miehen ryhmä, on tavallisin tapa nauttia alkoholia. Väkevät juodaan miesten kesken, kun taas viiniä miehet juovat yleensä lähinnä naisseurassa. *"Naisten osallistuminen alkoholijuomien nauttimiseen merkitsee sitä, että viinan tilalle tai ohelle hankitaan tavallisesti muuta juotavaa. Jaloviina näyttää kelpaavan naisillekin."* Olutta miehet juovat pääosin yksin matkoillaan. Sahtia taas juodaan lähes aina yli viiden hengen ryhmissä. Huomionarvoista on että *"miesten keskeisissä juomistilaisuuksissa alkoholimäärät pyrkivät*

Alustus

One Pint Pub

Jukka Kuva

suurenemaan juomaseuran koon kasvaessa. ... Miesten keskeisissä joukkojuomingeissa alkoholijuomien käyttö ilmeisesti kehittyy helpommin juopotteluksi."

Eri tekijöiden vaikutuksia tutkiessa juomalaji ei juurikaan vaikuttanut juomisen määrään, paitsi sahti. *"Ikaalisten sivukylissä elää miehiä, jotka kerran pari vuodessa tamasevat kannukaupalla sahtia, istuvat sen ehtoon käsi kaulalla ja ovat sitten kuukausimääriä raittiina. Mikään muu juoma ei näy vetävän vertoja sahdille juoman yksinriittävydessä."*

Sahdin juojien todettiin myös juovan lähes yksinomaan sahtia - ja paljon. Vain hyvin harva joi alle kaksi litraa illassa ja kovimmat jopa kahdeksan. Ikaalisissa sahtia varattiin yleensä 4-5 litraa henkeä kohden ja tavallisesti sahtia kului *"litra tunnissa miestä päälle"*. Kun monet alkavat jo kahden tunnin ryyppämisen jälkeen "pihistellä", jää muille enemmän. *"Mykkyrään joutuneet, toisin sanoen tajuttomaan humalatilaan sammuneet miehet, kuuluvat erottamattomana osana sahtitalon maisemaan hää- ja talkoojuhlien jälkeen."*

Sahtiväen haastatteluissa oli melkein eniten lukemisen arvoista. *"Kyl se nii on, että sulla aina täällä kaikissa häissä ja hautajaisissa sahtia on. Se kuuluu asiaan. Ei niihin vieraat muuton mekkään. Kyllähän sitä vihkimistoimitustakin mennään katsomaan, mutta kyl sahti on pääasia. Kyl se nii on."* *"Sahtia juotiin kolme päivää. Alettiin lauantaina ja juotiin vielä sunnuntaina ja maanantaina. Kyllä me oltiin suunniteltu, että juopotellaan noin vain. Elettiin sahdin voimalla, hah hah... Niin kauan juotiin, kun tynnyristä tuli. Noin viistoista litraa mieheen. Kyllä se vähän väsyttää rupes. Vaikka paras päivä oli toinen - silloin on hyvä olla."*

Juomien vaarallisuutta tai vaarattomuutta oli arvioitu sen mukaan, miten hyvin niiden juominen korreloi juoppouden kanssa. Vaarallisimmiksi todettiin laittomat juomat ja juomasekoitukset. Viina todettiin vaarattomaksi, mutta kaikki muut juomat sitä vaarattommaksi. Viiniä ja olutta käytettiin maaseudulla yleensä vähän, mutta *"näiden lukujen perusteella lienee hätiköityä päätellä mietoja juomia juopotteluun kelpaamattomiksi."* Sahtia nautittiin harvoin mutta paljon, joten sitä ei pidetty vaarattomana. *"Sahtitalon ympärillä mykkyrässä makaavat miehet ovat kuitenkin melkoinen memento: juoman mietous ei ole riittävä tae sen vaarattomuudesta."*

Lähtötilannetta tutkiva osa päättyi kuvaukseen "kahden kovan miehen" viime nauttimisista ja haastattelija on lisännyt hienon yksityiskohdan. *"Haastateltava oli lievästi päihtynyt, mutta hän vakuutti olevansa elämänsä kunnossa. (Todettakoon, että käynneillä kahtena edellisenä päivänä haastateltava oli kotonaan niin päihdyksissä, ettei tajunnut puhetta.) ... Vaimo vaikersi nurkassa ... Asuntona n. 10 m2 saunakamari täynnä rojua ja likaa made in alcohol."*

Selvitettäessä mielipiteitä uuteen myymälään liittyen oli havaittavissa mielenkiintoinen trendi. Se ikäluokka joka oli varttunut aikuiseksi "ehjän kieltolain" aikana suhtautui uuteen myymälään selvästi negatiivisemmin kuin nuoremmat, jotka olivat "nähtyneet kieltolain epäonnistuvan" eivätkä siten niin helposti enää omaksuneet jyrkkiä mielipiteitä alkoholiasioissa. Tilastoissa näkyi myös hyvin selvästi että miehet halusivat uuden myymälän, naiset eivät. Samalla havaittiin myös

Alustus

One Pint Pub

Jukka Kuva

tänäkin päivänä alkoholipoliittista keskustelua hallitseva mielipiteiden subjektiivisuus. Positiivinen suhtautuminen uuteen myymälään korreloi erittäin voimakkaasti runsaan käytön kanssa.

Tutkittaessa mielipiteen motiiveja törmättiin ongelmaan joka vaivaa tänäkin päivänä alkoholipoliittista keskustelua. Vastustajat tekivät niin moraalisisista syistä ja myönteisesti suhtauduttiin mukavuussyistä. Juuri kukaan ei ajatellut isoa kuvaa. *"Alkoholipoliitiikan vaikeus on ilmeisesti siinä, että alkoholipoliittikka ei ole kansalaisille alkoholipoliittikkaa."* Erinäisistä syistä tutkimus hairahtuu kuitenkin erheelliseen johtopäätökseen. *"Mielipideanalyysimme näyttää siis ennustavan: maassamme valitsevat alkoholipoliittiset erimielisyydet tulevat aste asteelta vähenemään."*

Kun Ikaalisissa avattiin koemyymälä 1951, ensimmäisten asiakkaiden joukossa oli rakennusmies joka osti kaksi pulloa samppanjaa. *"Totta maar on kova aine, kun on kova hintakin."* Yksi pullo nautittiin suoraan pullosta kahden kaverin kanssa ja kun ei kolissut tarpeeksi, toinen sekoitettiin tenuun 50-50 suhteessa. *"Tämä ikaalislaisten miesten ja ranskalaisen alkoholikulttuurin ensi tapaaminen osoittaa, että maaseudun väestökeskuksessa avatun olut- ja viinimyymälän vaikutukset alkoholijuomien käyttöön maaseudulla eivät ole hevin ennustettavissa"*.

Oleellinen vastattava kysymys oli tietysti onnistuuko uusi myymälä mietojen juomien kulutusta lisäämällä vähentämään vahvojen ja laittomien juomien kulutusta. Kirkas viina, pontikka ja sprii pitivät pintansa, mutta muut väkevät juomat ja laittomista etenkin kilju, väistyivät oluen ja viinin tieltä. Haastatteluista kävi selväksi ilmi apteekkarien, *"rohtotohtorien"*, pettymys tippojen kaupan romahtamiseen.

Kun tutkittiin koemyymälöiden vaikutusta juopumistiheyteen, sellaista ei löydetty. Huomattiin itse asiassa, että ylipäänsä ulkoiset tekijät vaikuttavat juopumistiheyteen hyvin vähän. Tutkittaessa millä juomilla on keskimäärin juotu juopumistilaan saakka, todettiin että *"Nimenomaan oluen avulla hankittu humala näyttää jääneen harvinaiseksi poikkeukseksi."*

Kun tarkkailtiin mielipiteen muutosta haastatteluissa ennen ja jälkeen myymälän avaamisen, liittyen siihen kokeeko haastateltava myymälän lisäävän vai vähentävän juoppoutta, tuli esiin mielenkiintoinen yksityiskohta. Vain neljännes miehistä oli muuttanut mielipidettään, mutta näistä neljännes oli itse sitä mieltä ettei ollut sitä muuttanut. Mielipiteen pysymistä pidettiin kunnian asiana. *"Sitä samaa minä ajoin takaa, vaikka tuli vähän toisin nyt sanotuksi."*

Tutkittaessa alkoholin levinneisyyttä myymälältä Ikaalisissa, havaittiin asiakspiirin ulottuvan Ikaalisten talouspiirin rajojen yli. Huomattiin että *"alkoholilla on maaseudun miehiin nähden poikkeuksellista liikkeelle panevaa voimaa."* *"Alkoholipoliittisen kokeen merkeissä Ikaalisten kauppalassa avattu olut- ja viinimyymälä on taikonut Kyrösjärven kauniille niemelle häivähdyksen menneiltä päiviltä. Taas on nähty Ikaalisten niemellä - kuin joskus ennen - miehiä"*

Alustus

One Pint Pub

Jukka Kuva

Kyröskoskelta, Parkanosta ja Kankaanpäästä. Taas on Ikaalisissa versonut ajatus Satakunnan koillisosia hallitsevasta kauppalasta. Miten lienee kestävä tämä oluesta ja viinistä virinnyt toivo?"

Lopuksi tutkimuksessa todetaan sen tulosten rajallisuus ja yksinkertaisten vastausten löytämisen mahdottomuus, sekä päädytään paljon nykyistä saatavuus - kokonaiskulutus - mantraa järkevämpään johtopäätökseen. *"Alkoholijuomien käyttö on inhimillisen kokonaiskäyttäytymisen osana yhteydessä mitä moninaisimpiin ihmisen käyttäytymistä ohjaileviin tekijöihin."* Sen suurempiin viisauksiin ei kirjoittaja pyri.